

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДОНБАСЬКА ДЕРЖАВНА МАШИНОБУДІВНА АКАДЕМІЯ**

ТАЛАН Ганна Олександрівна

УДК 330.142.211.4:338.45 [336.531]

**АМОРТИЗАЦІЙНА ПОЛІТИКА ДЕРЖАВИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА
ІНВЕСТИЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ПРОМИСЛОВОСТІ**

Спеціальність 08.00.03 – економіка та управління
національним господарством

**Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук**

Краматорськ – 2015

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в Донбаській державній машинобудівній академії Міністерства освіти і науки України (м. Краматорськ).

Науковий керівник – доктор економічних наук, професор
Рекова Наталія Юріївна,
Донбаська державна машинобудівна академія
Міністерства освіти і науки України (м. Краматорськ),
професор кафедри економіки підприємства.

Офіційні опоненти:

доктор економічних наук, професор **Манойленко Олександр Володимирович**,
Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут»
Міністерства освіти і науки України (м. Харків), завідувач кафедри економічного
аналізу та обліку;

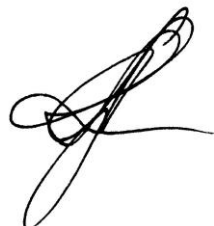
кандидат економічних наук, доцент **Шемякіна Наталя Володимирівна**, Інститут
економіки промисловості НАН України (м. Київ), провідний науковий
співробітник відділу фінансово-економічних проблем використання виробничого
потенціалу.

Захист дисертації відбудеться *20 березня 2015 року об 11:30* на засіданні
спеціалізованої вченої ради Д 12.105.03 у Донбаській державній машинобудівній
академії Міністерства освіти і науки України за адресою: 84313, м. Краматорськ,
вул. Шкадінова, 72, ауд. 1319.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Донбаської державної
машинобудівної академії Міністерства освіти і науки України за адресою: 84313,
м. Краматорськ, вул. Шкадінова, 72.

Автореферат розісланий *14 лютого 2015 року*.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради,
доктор економічних наук, доцент

Г. В. Веріга

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В сучасних умовах господарювання інвестування є одним із пріоритетних векторів в економіці як розвинених країн, так і країн з транзитивною економікою, оскільки інвестиції підтримують стійке економічне зростання, тим самим сприяючи подальшому економічному розвитку країн. Наразі багато країн досягли високих темпів внутрішнього інвестування і залучення значних міжнародних інвестицій, що стали невід'ємною складовою стратегії розвитку. Проте є й такі країни, які використовують інвестиції менш ефективно.

В Україні з 2002 по 2013 рр. спостерігалася тенденція до постійного зростання загальних обсягів капітальних інвестицій – від 37 млрд грн у 2002 р. до 264 млрд грн у 2012 р., проте, починаючи з 2013 р., держава поступово втрачає позиції привабливості для інвесторів унаслідок макроекономічної нестабільності, фактичної нерозвиненості фондового ринку і механізмів державно-приватного партнерства, високого рівня корупції. Одним із факторів, що стримують інвестиційний розвиток у державі, є неефективна та недостатньо послідовна податкова та амортизаційна політика, а саме відсутність адекватної структури й механізмів податкового заохочення і захисту інвестицій за допомогою амортизації. Тому актуальним є виявлення ефективних амортизаційних інструментів податкового регулювання та оцінка їхнього впливу на інвестиційну діяльність суб'єктів господарювання.

Різні аспекти проблеми впливу амортизаційної політики держави на інвестиційний розвиток промисловості досліджено у роботах зарубіжних учених Г. Акерманна [*H. Ackermann*], А. Бірена [*A. Beeren*], Е. Брауна [*E. Brown*], Д. Бредфорда [*D. Bradford*], В. Д'юверта [*W. Diewert*], Д. Йоргенсона [*D. Jorgenson*], П. Самуельсона [*P. Samuelson*], Д. Фуллертона [*D. Fullerton*], Ч. Халтена [*C. Hulten*], Дж. Хайнса [*J. Hines*] та вітчизняних дослідників О. Амоши, Ф. Бутинця, В. Вишневського, Т. Камінської, О. Манойленка, В. Орлової, Н. Рекової, Д. Серебрянського, А. Соколовської, М. Чумаченка, Н. Шемякіної а також у робочих звітах міжнародних фінансово-економічних організацій. Вагомий внесок у висвітлення теоретичних та практичних аспектів податкової амортизації як інструменту стимулювання інвестиційного процесу зробили зарубіжні та вітчизняні дослідники С. Бонд [*S. Bond*], Дж. Гравель [*J. Gravelle*], С. Джеймс [*S. James*], С. Ейшфелдера [*S. Eichfelder*], Дж. Лівінгстон [*J. Livingstone*], К. Мартланд [*C. Martland*], М. Фельдштайн [*M. Feldstein*], Д. Халсе [*D. Hulse*], К. Хауз [*C. House*], М. Шапіро [*M. Shapiro*], К. Шнайдер [*K. Schneider*], К. Аркін, С. Аркіна, О. Вієцька, А. Вдовиченко, М. Горбунов, Н. Дугієнко, П. Мельник, Ю. Мискін, А. Нікіфоров, П. Орлов, С. Орлов, А. Савченко, А. Слестніков, Л. Тарангул, М. Чмерук та ін.

Разом з тим, дослідження вітчизняних учених у недостатній мірі розкривають потенціал прискореної амортизації як податкового важелю інвестиційного розвитку України, з урахуванням особливостей сучасного економіко-інституційного середовища країни.

Необхідність подальших досліджень у цій сфері зумовила вибір теми дисертації, її цільову спрямованість і задачі.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію

виконано згідно з планом науково-дослідних робіт Донбаської державної машинобудівної академії Міністерства освіти і науки України за держбюджетними темами: «Розвиток організаційно-технічних аспектів управління промисловим виробництвом» (номер державної реєстрації 0109U001622, 2013–2014 рр.), в межах якої автором визначено сутність та види амортизації, визначено вплив основних методів податкової амортизації на поведінку інвесторів, розроблено концептуальні положення амортизаційного стимулювання інвестицій у промисловість; «Дослідження науково-методичних засад управління соціально-економічним розвитком промисловості» (номер державної реєстрації 0112U001582, 2011–2014 рр.), у рамках якої автором узагальнено досвід впровадження прискореної амортизації, спрямованої на зростання інвестицій, розроблено науково-методичний підхід до оптимізації амортизаційних відрахувань, спрямованих на прискорення інвестиційного розвитку та запропоновано рекомендації щодо вдосконалення організаційно-методичного забезпечення застосування інструментів податкової та амортизаційної політики задля стимулювання інвестиційного процесу на промислових підприємствах.

Мета і завдання дослідження. Метою дисертації є розвиток теоретичних підходів, обґрунтування науково-методичних положень та практичних рекомендацій щодо вдосконалення амортизаційної політики держави в процесі залучення інвестицій задля розвитку промисловості.

Для досягнення мети в роботі поставлено і вирішено такі задачі:

проаналізувати сучасні підходи до трактування амортизації в контексті формування державної амортизаційної політики;

дослідити вплив основних методів податкової амортизації на поведінку інвесторів; розробити концептуальні положення амортизаційного стимулювання залучення інвестицій на основі вдосконалення системи податкових пільг;

узагальнити зарубіжний досвід впровадження прискореної амортизації, спрямованої на зростання інвестицій, з метою його використання в умовах економіки України;

виокремити та класифікувати чинники, що заважають ефективному функціонуванню системи податкових пільг в Україні;

реалізувати науково-методичний підхід до реалізації політики щодо оптимізації амортизаційних відрахувань, спрямованих на прискорення інвестиційного розвитку промисловості України;

розробити рекомендації щодо вдосконалення організаційно-методичного забезпечення застосування інструментів амортизаційної політики в процесі залучення інвестицій.

Об'єктом дослідження є амортизаційна політика держави.

Предмет дослідження – сукупність методів та інструментів амортизаційного стимулювання інвестиційного розвитку промисловості України.

Методи дослідження. Теоретичною та методичною основою наукового дослідження є роботи вітчизняних та зарубіжних учених у сфері суспільних фінансів, оподаткування, амортизаційної та інвестиційної політики. Інформаційну базу дослідження становили законодавчі та нормативно-правові акти України й інших країн, статистичні дані Державної служби статистики України та статистичних органів інших країн.

Для досягнення мети та вирішення поставлених задач в роботі використано: за-

гальнонаукові методи аналізу і синтезу, індукції і дедукції – для дослідження теоретичних положень нарахування амортизації, аналізу впливу податкової амортизації на поведінку інвесторів, обґрунтування концептуальних положень амортизаційного стимулювання залучення інвестицій на основі вдосконалення системи податкових пільг; порівняльний метод та метод кількісного аналізу економічних показників – для аналізу зарубіжного досвіду впровадження системи прискореної амортизації, спрямованої на зростання інвестицій та виявлення впливу податкової амортизації на процес інвестування в Україні; економіко-математичні методи – при розробці науково-методичного підходу до оптимізації амортизаційних відрахувань, спрямованих на прискорення інвестиційного розвитку в Україні.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні теоретичних і методичних підходів та практичних рекомендацій щодо удосконалення амортизаційної політики держави в процесі залучення інвестицій з метою промислового розвитку. До найбільш важливих результатів, які визначають наукову новизну виконаного дослідження, відносяться такі:

вперше:

розроблено концептуальні положення політики амортизаційного стимулювання залучення інвестицій на основі використання системи податкових пільг, які містять теоретико-методологічні та організаційно-методичні підходи до її удосконалення, що сприятиме інвестиційному розвитку промисловості в Україні;

удосконалено:

організаційно-методичне забезпечення застосування інструментів податкової та амортизаційної політики держави у процесі залучення інвестицій, яке передбачає оцінку ефективності прискореної амортизації як методу стимулювання інвестиційної діяльності з урахуванням організаційних, економічних аспектів, а також негативних та позитивних екстерналій, спричинених наданням пільги;

науково-методичний підхід до державної політики відносно оптимізації амортизаційних відрахувань, спрямованої на прискорення інвестиційного розвитку в Україні, що, на відміну від існуючих, більшою мірою враховує динамічний характер параметрів моделі залежності обсягу інвестицій від норми амортизації, та адаптований до статистичної бази України;

дістали подальшого розвитку:

групування підходів до амортизації як економічної категорії в контексті їх змістовного значення для формування державної амортизаційної політики в ході забезпечення інвестиційного розвитку;

обґрунтування необхідності та можливості використання прискореної амортизації основних засобів як інструменту впливу на поведінку інвесторів в ході залучення інвестицій в сучасних економіко-інституційних умовах України;

класифікація чинників, що заважають ефективному функціонуванню податкових амортизаційних пільг в Україні, яка, крім економічних й організаційних, враховує також інституційні чинники, що збільшує точність подальшого аналізу;

принципи формування амортизаційної політики, які, на відміну від чинних, **ви-значені** з урахуванням оцінки закордонного досвіду відносно можливостей та умов надання податкових пільг у формі прискореної амортизації, ефективності відповідної регуляторної політики і сприятимуть зростанню інвестицій у промисловість.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці підходів до здійснення амортизаційної політики держави за допомогою податкових інструментів, зокрема податкових пільг у формі прискореної амортизації з метою стимулювання інвестиційного розвитку промисловості України. Запропоновані в дослідженні напрями формування амортизаційної політики держави з урахуванням інтересів промисловості у інвестиційному розвитку використано при підготовці пропозицій з реформування податкової системи України ДПП у м. Краматорську Головного управління Міндоходів у Донецькій області (довідка від 23.04.2014 № 01-04/28-6). Розроблені методичні підходи до амортизаційного стимулювання інвестиційного розвитку розглянуто та впроваджено у діяльність ТПП України у Донецькій області (довідка від 13.05.2014 № 04-045/6919). Теоретичні положення й рекомендації, викладені в роботі, використовуються у навчальному процесі Донбаської державної машинобудівної академії Міністерства освіти і науки України при викладенні дисциплін «Планування діяльності підприємств», «Облік і звітність в оподаткуванні», «Податкова система» (довідка від 07.05.2014 № 224-045-19).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійно виконаним науковим дослідженням, у якому представлено авторський підхід до вирішення наукового завдання з реформування амортизаційної політики за допомогою податкових інструментів в процесі залучення інвестицій у розвиток промисловості. Обґрунтовано доцільність удосконалення системи прискореної амортизації, як форми податкової пільги, задля інвестиційного стимулювання розвитку промисловості; удосконалено організаційно-методичне забезпечення застосування інструментів податкової та амортизаційної політики в процесі залучення інвестицій; розроблено науково-методичний підхід до оптимізації амортизаційних відрахувань, спрямованих на прискорення інвестиційного розвитку промисловості в Україні; визначено рекомендації щодо вдосконалення податкової та амортизаційної політики держави.

Апробація результатів дисертації. Основні наукові положення і практичні результати дослідження обговорювалися та дістали схвалення на науково-практичних конференціях: «Політика корпоративної соціальної відповідальності в контексті сталого соціально-економічного розвитку» (Донецьк, 2013 р.), «Розвиток міжнародних відносин та зовнішньоекономічної діяльності підприємств за сучасних умов» (Донецьк, 2012 р.), «Формування ефективних фінансових механізмів державного управління економікою України: теорія і практика» (Донецьк, 2011 р.).

Публікації. Основні теоретичні і практичні результати дослідження, науково-методичні розробки, висновки і рекомендації автора опубліковано в дев'яти наукових працях, серед яких шість статей у наукових фахових виданнях (з яких два – включені до міжнародних наукометричних баз) та три тези конференцій. Загальний обсяг публікацій становить 3,36 ум.-друк. арк., з яких особисто автору належить 2,81 ум.-друк. арк. Внесок автора у спільно опубліковані праці конкретизовано у списку літератури.

Структура й обсяг роботи. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (210 найменувань на 21 сторінках) чотирьох додатків (на 10 сторінках), містить 24 рисунки і 20 таблиць. Повний обсяг роботи становить 215 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні аспекти амортизаційного та податкового регулювання інвестиційної діяльності**» досліджено взаємозалежність між амортизацією, ціною активів і витратами користування, економічне трактування терміну «амортизація», сучасні підходи до визначення норм амортизації.

Проаналізовано сучасні методи нарахування амортизації, які використовуються у країнах світу, з виділенням амортизації активів, що виснажуються, а також особливостей нарахування амортизації при передачі прав власності та при об'єднанні активів. На основі аналізу досліджень виокремлено три основні підходи до трактування категорії «амортизація»: оціночний підхід, підхід амортизаційного фонду та підходи віднесення вартості й визначено сутність категорії «амортизація» відповідно до кожного з підходів (табл. 1).

Встановлено, що наразі на практиці застосовуються методи підходу віднесення витрат. Зокрема, у сучасній світовій практиці для зростання інвестицій застосовуються методи податкової амортизації. З цієї точки зору амортизація являє собою механізм бухгалтерського обліку, метою якого є трансформація інвестицій у щорічні видатки.

Аналіз сучасних вітчизняних та закордонних досліджень дозволив визначити, що у світовій практиці для стимулювання інвестиційних процесів найчастіше використовують метод прискореної амортизації, який за своїм змістом є податковою пільгою, спрямованою, перш за все, на оновлення основного капіталу. На відміну від економічної амортизації, за якої вартість основних засобів переноситься на вартість готової продукції, при використанні податкової амортизації розмір відрахувань суттєво перевищує відрахування порівняно з економічною амортизацією. Таким чином стимулюються інвестиції у оновлення виробничих потужностей.

На підставі аналізу джерел доведено, що механізм прискореної амортизації (у формі податкової пільги) надає можливість інвесторам зменшити оподатковуваний дохід з метою накопичення фінансових ресурсів, необхідних для заміни виробничого обладнання.

Зокрема визначено, що стандартним методом для вимірювання впливу норм амортизації на рівень податкового тягаря є врахування впливу забезпечення потрібного доходу (*required return*) на нові інвестиції, новий вкладений капітал. Такий підхід вимагає оцінки потрібного внутрішнього доходу по фінансовому активу до оподаткування для досягнення інвестором норми беззбитковості (тобто, необхідно знати розмір доходу до оподаткування який необхідний, щоб отримати бажаний дохід після оподаткування). Ефективна ставка податку у цьому випадку вимірюється як дохід до оподаткування мінус дохід після оподаткування, і все це розділити на дохід до оподаткування. Іншими словами, означене вимірює частку доходів інвестора, яку він сплачує у вигляді податку.

**Підходи до трактування категорії «амортизація» та їх значення
для формування змісту державної політики інвестиційного розвитку**

Підхід	Дослідники, засновники	Суть	Значення
Оціночний підхід (<i>Appraisal Approach</i>)	<i>E. Matheson</i> (1884) <i>P.D. Woodward</i> (1956)	Амортизація розраховується на основі оціночної вартості активу з урахуванням вартості активу на початок і на кінець року; різниця між цими показниками становить суму амортизації	Удосконалення понятійного апарату податкового регулювання в аспекті визначення понять «ринкова вартість», «справедлива вартість», «залишкова вартість», необхідність вирішення проблеми єдності податкового та бухгалтерського обліку у визначення вартості на кінець періоду (за податковими нормами амортизації, або виходячи з реальної оцінки вартості)
Підхід амортизаційного фонду (<i>Sinking Fund Approach</i>)	<i>J.S. Taylor</i> (1923) <i>J.B. Canning</i> (1929) <i>M.B. Daniels</i> (1933) <i>S. Gilman</i> (1939)	Амортизація розглядається як джерело коштів, накопичуваних у амортизаційному фонді та спрямованих на заміну тих активів, життєвий цикл яких закінчується	Трактування амортизаційного фонду як джерела інвестиційного розвитку, необхідність пошуку заходів державного впливу на ефективність використання амортизаційного фонду та його цільового використання для оновлення виробничих потужностей у промисловості
Підходи віднесення вартості (<i>Cost Allocation Approaches</i>), які включають «one-hoss-shay» (миттєве вибуття зношеного активу) лінійний метод нарахування амортизації (<i>Straight Line Depreciation</i>) метод зменшуючого залишку або геометрична амортизація (<i>Declining Balance or Geometric Depreciation</i>) метод лінійного зниження ефективності (<i>Linear Efficiency Decline</i>) метод лінійно зростаючих поточних витрат (<i>Linearly Increasing Maintenance Expenditures</i>)	<i>E. von Böhm-Bawerk</i> (1891) <i>J.B. Canning</i> (1929) <i>Gabriel A.D. Preinreich</i> (1938) <i>F. Lutz, V. Lutz</i> (1951) <i>M.B. Daniels</i> (1933) <i>Y. Ijiri</i> (1979) <i>E.O. Edwards & P.W. Bell</i> (1961) <i>H.W. Sweeney</i> (1927)	Амортизація розглядається як бухгалтерська процедура, пов'язана з систематичним та економічно обґрунтованим віднесенням вартості активів по мірі їх зносу на вартість готової продукції	Необхідність створення й удосконалення системи державного регулювання правил, форм і методів бухгалтерського і податкового обліку, їх узгодженості, вирішення проблеми уніфікації або диференціації методів обчислення амортизаційних відрахувань для різних галузей промисловості, організаційно-правових форм підприємництва, цілей розвитку та ін., розробка комплексу податкових амортизаційних пільг та правил їх застосування; обґрунтування доцільності і процедури контролю з боку державних органів за виправданістю надання пільг та їх користуванням

Розрахунок ставки податку до оподаткування:

$$r = \frac{(R + d)(1 - uz)}{1 - u} - d \quad (1)$$

де r – дохід по фінансовому активу до вирахування податків (*the pre-tax rate of return*), R – реальна ставка дисконтування за вирахуванням податків (*after-tax real discount rate*) для інвестора, d – норма економічної амортизації, u – чинна (номінальна) ставка податку, z – поточна вартість амортизаційних відрахувань (з дисконтуванням на темп інфляції π : $R + \pi$).

Ефективна ставка податку для інвестицій, що фінансуються виключно за рахунок основного капіталу на рівні фірми, становитиме:

$$\frac{r - R}{r} = 1 - \frac{R}{r} \quad (2)$$

Визначено основні методи податкової амортизації, які впливають на рішення інвесторів: лінійний метод нарахування амортизації, дегресивна амортизація (характеризується зниженням норм амортизації у подальші роки), прискорена амортизація. Аналіз сучасних теоретичних досліджень дозволив визначити, що застосування прискореного методу нарахування амортизації, порівняно з лінійним методом, підвищує інвестиційні стимули потенційних інвесторів.

На підставі аналізу вітчизняних та закордонних досліджень розроблено концептуальні положення застосування прискореної амортизації на теоретико-методологічному, методичному та практичному рівнях, які призначено для стимулювання інвестиційних процесів (рис. 1).

Рис. 1. Концептуальні положення механізму розвитку системи податкової амортизації як засобу залучення інвестицій

Реалізація зазначених положень дозволить на теоретико-методологічному, методичному та практичному рівнях обґрунтувати організаційно-економічні заходи щодо застосування прискореної амортизації, що сприятиме інвестиційному розвитку національної економіки.

У другому розділі «Аналіз державної амортизаційної політики, спрямованої на залучення інвестицій» досліджено ефективність впровадження системи податкової амортизації у країнах світу, проаналізовано інструменти фінансового регулювання інвестицій, що містяться в законодавстві України, оцінено їх вплив на інвестиційну активність вітчизняних суб'єктів господарювання, встановлено сукупність економічних та інституційних чинників, що заважають ефективному впровадженню податкових амортизаційних пільг в Україні.

Проаналізовано досвід впровадження прискореної амортизації, спрямованої на зростання інвестицій, у країнах світу (табл. 2). Аналіз досвіду розвинених країн та країн, що розвиваються, показав, що прискорена амортизація використовується у ефективних технологічних економіках, застосовуючись переважно до основних фондів високотехнологічних галузей. Це можна пояснити тим, що саме в цих галузях моральний знос основних фондів значно перевищує фізичний, і, відповідно, потрібно оновлення, для чого й залучаються інвестиції.

Аналіз механізму податкової амортизації в Україні до прийняття у 2010 р. Податкового кодексу України, дозволив визначити, що за період дії Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств» неодноразово змінювався підхід до стимулювання інвестиційної діяльності підприємств за рахунок власних коштів, що відображено в амортизаційній політиці України. Виділено два періоди, пов'язані зі змінами в амортизаційній політиці України: перший період (1997–1998 рр.), у який проходила адаптація до нового законодавства, яке сприяло зростанню інвестицій майже на 6 % (у 1998 р.); другий період (2004–2005 рр.), який включав перехід на нові норми нарахування амортизації, що зумовило незначне зростання інвестицій – приблизно на 2 % (за рівня інфляції у 2005 р. – 16,7 %). Для виявлення реального впливу податкової амортизації на процес інвестування в Україні проаналізовано динаміку змін джерел фінансування інвестицій (рис. 2).

Рис. 2. Динаміка зміни частки джерел фінансування інвестицій в основний капітал, 2002–2014 рр., %

Ефективність впровадження прискореної амортизації у країнах світу

Країна	Опис системи прискореної амортизації	Ефективність щодо залучення інвестицій
США	З 1986 р. – система <i>MACRS (Modified Accelerated Cost Recovery System)</i> – модифікована система прискореного відновлення вартості основних засобів, яка замінила систему <i>ACRS</i> , введена у 1981 р. Ця система дозволяє використовувати лише метод зменшую залишку та лінійний метод нарахування амортизації.	Результати стосовно ефективності системи різняться, оскільки у різних емпіричних дослідженнях припускалась різна еластичність основного капіталу відносно його вартості, а також врахування, окрім податків, різних груп факторів.
Великобританія	З 1945 р. система першочергових знижок (<i>initial allowance</i>) для окремих груп активів, яка передбачала підвищений відсоток списання вартості основних засобів у перший рік їх придбання. З 1970 р. – система прискореної амортизації, яка включала першочергову знижку у розмірі 35 % та податкову знижку щодо списання на знос у розмірі 25 %	Значний позитивний зв'язок
Франція	Прискорена амортизація у різних її формах застосовується з 1950 рр.	Значний позитивний зв'язок
Нідерланди	З 1949 р. система першочергових знижок, з 1953 р. – система інвестиційних знижок (<i>investment allowance</i>) – вирахування 4 % вартості нових довготермінових виробничих потужностей для 5 прибуткових років	Значний позитивний зв'язок
Швеція	З 1955 р. – система вільної амортизація (<i>free depreciation</i>), списання коштів на розсуд компанії. З 1966 р. впровадження системи « <i>book depreciation</i> », різновиду системи прискореної амортизації, амортизація згідно торговельного права	Значний позитивний зв'язок, проти відзначався сильний вплив іншого фактору: лібералізації законодавства з відтермінування платежів (<i>deferral rules</i>)
Німеччина	З 1949 р. система прискореної амортизації в Західній Німеччині. З 1990 р. після об'єднання країни ці правила було розповсюджено на території Східної Німеччини на окремі категорії основних фондів.	Значний позитивний зв'язок, проте темпи зростання інвестицій на території Східної Німеччини були менше, ніж для Західної.
Японія	З 1951 р. система прискореної амортизації для стратегічно важливого промислового обладнання. З 1958 р. першочергова знижка для високотехнологічного обладнання. З 1963 р. прискорена амортизація для обладнання підприємств МСБ. 1961–1972 рр. – система прискореної амортизації для експортованого обладнання.	Значний позитивний зв'язок, проте відзначався також вплив фактору високих очікуваних норм дохідності
Австралія	З 1950 р. система прискореної амортизації «5/3», яка передбачала додаткову амортизацію для певних видів активів за лінійним методом за ставкою 33,33 % протягом 3 років. З 1984 р. система прискореної амортизації для підприємств суднобудування, морських транспортних перевозок, добування нафти, вугілля, природного газу.	Значний позитивний зв'язок
Бразилія	З 1980-х рр. система прискореної амортизації для обладнання, інструментів, що використовуються у НДДКР.	Значний позитивний зв'язок

Проведений аналіз дозволив виявити, що основними джерелами фінансування інвестицій за період 2002–2013 рр. були власні кошти підприємств та організацій, а також кредити банків та інші позики. За січень-вересень 2014 р. ситуація змінилась, і друге місце зайняли кошти населення на будівництво житла. Головними причинами цього явища стали різке збільшення внутрішньої міграції, загальне падіння рівня економічного розвитку країни, а також кризові явища в банківському секторі, що не сприяло зростанню рівня довіри до банків.

В результаті аналізу амортизаційної політики в Україні та закордонного досвіду використання прискореної амортизації, було визначено основні причини для активізації системи прискореної амортизації з метою залучення інвестицій в Україні. По-перше, пріоритетні галузі економіки України, які використовують високотехнологічне обладнання, можуть спричинити появу позитивних екстерналій для інших галузей, зокрема, впровадження нових технологій, розроблених у пріоритетних галузях.

По-друге, інвестиції в активи, що вичерпуються, без сумніву є більш ризиковими, порівняно з іншими (особливо в сучасних інституційних умовах України), тому прискорена амортизація в даному випадку є певною компенсацією для інвестора. По-третє, як свідчить досвід інших країн, прискорена амортизація активно використовується як засіб залучення інвестицій, тому, щоби бути конкурентоспроможною на міжнародному рівні, Україні доцільно активізувати використання такої системи.

У третьому розділі «**Удосконалення організаційно-методичного забезпечення застосування інструментів амортизаційної політики в процесі залучення інвестицій**» розроблено організаційно-економічний механізм амортизаційного стимулювання залучення інвестицій на основі вдосконалення системи податкових пільг; розроблено та реалізовано модель залежності припливу інвестицій в економіку від застосування амортизаційних норм; запропоновано рекомендації щодо вдосконалення організаційно-методичного забезпечення застосування інструментів податкової та амортизаційної політики в процесі залучення інвестицій.

Результати дослідження теоретико-методологічних і методичних засад податкової та амортизаційної політики, а також закордонного досвіду застосування податкових пільг у вигляді прискореної амортизації, дозволили розробити організаційно-економічний механізм амортизаційного стимулювання інвестиційного розвитку, який передбачає оцінку ефективності прискореної амортизації з урахуванням організаційних, економічних аспектів, а також негативних та позитивних екстерналій, спричинених наданням пільги (рис. 3).

З метою ефективного використання прискореної амортизації, як податкової пільги розроблено та реалізовано економіко-математичну модель залежності припливу інвестицій в економіку від застосування амортизаційних норм, що врешті, після вирішення оптимізаційної задачі, дозволило знайти коефіцієнти амортизації, що за інших рівних умов максимізують обсяг інвестицій в економіку загалом чи в окремі її галузі.

Рис. 3. Організаційно-економічний механізм амортизаційного стимулювання інвестиційного розвитку

Як базову було взято модель Науса–Шапіро (3):

$$I_m(t) = \xi \frac{\tau_p(1-\tau_d)(1-z_m)}{1-\tau_p(1-\tau_d)z_m} \lambda_m(t) \quad (3)$$

де $I_m(t)$ – обсяг інвестицій у m -у галузь в момент t ; τ_p – ставка податку на прибуток; τ_d – ставка податку на дивіденди; ξ – еластичність інвестицій; $\lambda_m(t)$ – амортизація для m -ї галузі в момент t ; z_m – сумарна за період дисконтована відносна амортизація з поправкою на інфляцію (коефіцієнт амортизації):

$$z_m = \sum_{t=T_0}^T \frac{D_m(t)}{(1+\pi)^t (1+r)^t} \quad (4)$$

де $D_m(t)$ – норма амортизації для m -ї галузі в t -й момент часу; π – коефіцієнт інфляції; r – ставка рефінансування Національного банку України; T_0 – початковий момент часу; T – кінцевий момент часу.

Аналіз українських економічних умов, законодавства, принципів складання статистичної звітності засвідчила неможливість використання залежності (3) у класичному вигляді, а отже – необхідність її певної адаптації. Так, зокрема, згідно українського податкового законодавства, прибуток із дивідендів включається по ставці податку із прибутку. Також практично неможливо простежити історію амортизації всіх капітальних активів національної економіки (чи окремої галузі), тому для розрахунку z_m замість виразу (4) береться величина зносу основних засобів. Крім того, зазначене значення зносу, як і величини коефіцієнта еластичності інвестицій і ставки податку на дивіденди логічно вважати змінними в часі. Таким чином вираз (3) було трансформовано в (5):

$$I_m(t) = \xi_m(t) \left(1 - \frac{1-\tau_p(t)}{1-\tau_p(t)z_m(t)} \right) (z_m(t) X_m(t)) \quad (5)$$

де $X_m(t)$ – обсяг реалізації продукції m -ю галуззю в t -й момент часу.

Серед кількох варіантів розрахунку коефіцієнта еластичності: класичного (із заміною диференціала різницею); логарифмічного, що так само є наслідком класичної формули, й альтернативного (6) було обрано останній на підставі того, що саме він дає найбільшу кореляцію з результуючим показником.

$$\xi_m(t) = \frac{\Delta I_m(t) / I_m(t)}{\Delta X_m(t) / X_m(t)} \quad (6)$$

Наявність численних екстерналій неекономічного характеру робить неможливим точний збіг фактичних обсягів інвестицій із отриманими за формулою (5), хоча доволі точно відтворює тенденції динаміки результуючого показника. На рис. 4 показано взаємне розташування зазначених величин у гривневому та доларовому вираженні.

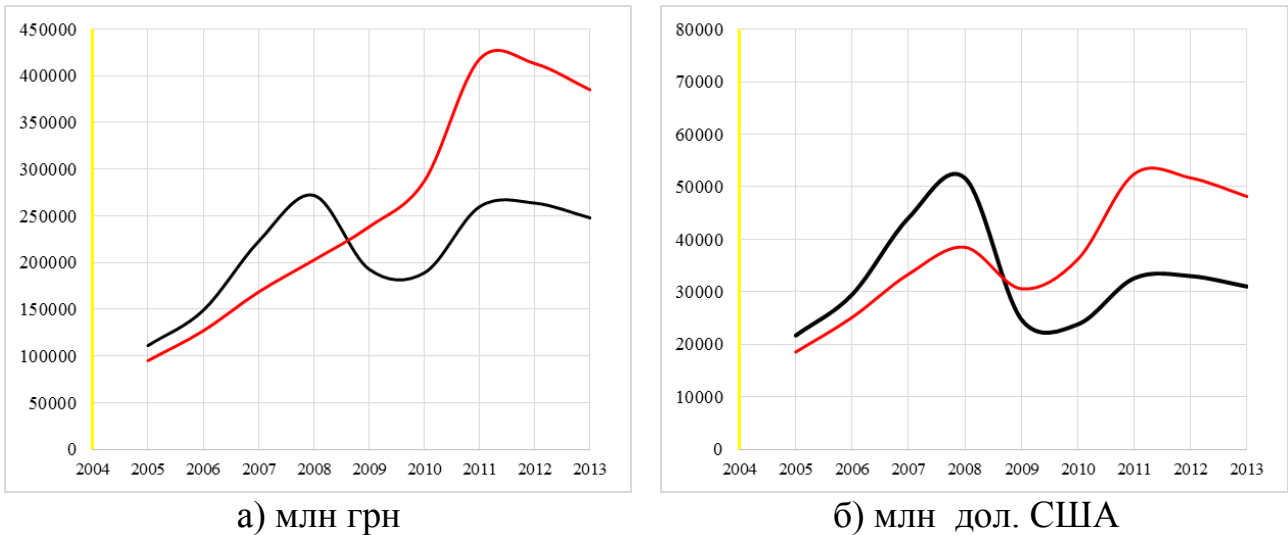

Рис. 4. Порівняння фактичної та розрахованої величини капітальних інвестицій в економіку України

Графіки на рис. 4 візуально підтверджують правильність вибору формули (5) для розрахунку обсягу інвестицій. На цій підставі аналітичний вираз (5) можна використати для розв'язання задачі оптимізації – знаходження екстремуму функції $I_m(t)$ від $z_m(t)$ – значення коефіцієнту амортизації, за якого значення $I_m(t)$ є максимальним, а саме:

$$\hat{z}_m(t) = \frac{1 - \sqrt{1 - \tau_p(t)}}{\tau_p(t)} \quad (7)$$

причому:

$$I_m(t) \Big|_{z_m(t) = \hat{z}_m(t)} = \xi_m(t) X_m(t) \left(\frac{1}{\sqrt{1 - \tau_p(t)}} - 1 \right) \left(1 - \frac{1 - \sqrt{1 - \tau_p(t)}}{\tau_p(t)} \right) \quad (8)$$

Отримання виразу для оптимальної величини коефіцієнтів амортизації для кожної галузі дозволить коригувати державну амортизаційну політику та визначати галузі, для яких ефективним у плані інвестиційного розвитку буде застосування прискореної амортизації.

Виходячи з результатів теоретичних досліджень та результатів реалізації моделювання залежності припливу інвестицій в економіку від застосування амортизаційних норм, запропоновано рекомендації щодо вдосконалення амортизаційної та податкової політики держави з метою інтенсифікації інвестиційного розвитку промисловості, головними з яких є:

здійснювати вдосконалення системи оцінки податкових пільг за допомогою трьох груп методів – вивчення подій; ситуаційних досліджень й оглядів; економетричного моделювання – залежно від наявних даних: за доступності великих масивів даних – використання для оцінки економетричних методів, за нечисленних даних – методів ситуаційних досліджень;

впровадження автоматизованого режиму оцінки відповідності, ефективності й продуктивності процесу забезпечення надання податкових пільг з метою скоротити витрати податкового адміністрування, деполітизувати рішення щодо надання пільг, зменшити корупційні стимули, скоротити час інвестиційного планування, враховуючи чинні економіко-інституційні умови господарювання в Україні;

для збиткових компаній задля зменшення податкового тягара доцільно поєднати прискорену амортизацію з можливістю віднесення збитків на майбутні періоди;

застосовувати індивідуальні норми амортизації для окремих галузей національного господарства, розраховані в залежності від їх економічного стану, особливу увагу звертаючи на перспективні галузі, для яких використовувати прискорену амортизацію задля інтенсифікації інвестиційного розвитку в них.

ВИСНОВКИ

Узагальнення теоретичних основ амортизаційної політики, аналіз практики формування системи податкових пільг стимулювання інвестиційного розвитку промисловості, а також розробка науково-методичного підходу до оптимізації амортизаційних відрахувань, спрямованих на прискорення інвестиційного розвитку в Україні дозволили вирішити наукове завдання вдосконалення теоретико-методологічного та організаційно-методичного забезпечення застосування інструментів податкової та амортизаційної політики в процесі залучення інвестицій. Основні результати дослідження базуються на таких положеннях:

1. В результаті аналізу теоретичних засад амортизаційної політики було виявлено та обґрунтовано тісний взаємозв'язок між амортизацією, вартістю активів та витратами користування. Враховуючи той факт, що витрати користування не можливо безпосередньо спостерігати, вони можуть бути умовно нараховані за допомогою інформації щодо вартості нового активу, норми економічної амортизації та рівня інфляції.

2. В результаті аналізу сучасних класифікацій форм амортизації та методів її нарахування було визначено основні методи нарахування амортизації: лінійний метод нарахування амортизації, прискорений метод, метод зменшуючого залишку, метод на основі розрахунку окупності капіталовкладень за дисконтованими витратами, та особливості їх використання у випадку вичерпування запасів природних ресурсів, передачі прав власності, нарахування амортизації за неповний рік, та нарахування амортизації у випадку об'єднання активів компаній. Встановлено, що методи нарахування амортизації, які використовуються в сучасній практиці, належать до підходу перенесення вартості.

3. В результаті дослідження взаємозв'язку між амортизаційною та податковою політикою встановлено, що прискорена амортизація, як форма податкової пільги, ефективно використовується для стимулювання інвестиційного процесу у країнах світу, зокрема у високотехнологічних економіках, оскільки моральний знос основних засобів у бюджетоутворюючих галузях цих країн у зна-

чній мірі перевищує фізичний, і залучення інвестицій дозволяє активно оновлювати такі активи.

4. Розроблено концептуальні положення впровадження системи прискореної амортизації як форми податкової пільги в Україні, які містять заходи на теоретико-методологічному, методичному та практичному рівнях, з урахуванням сучасних інституційно-економічних умов господарювання. До теоретичних заходів запропоновано віднести визначення ролі податкових пільг у залученні інвестицій, визначення місця прискореної амортизації в системі податкових пільг та методів її нарахування. До методичних належать: удосконалення системи надання та системи оцінки податкових пільг, розробка методичного підходу до оцінки впливу прискореної амортизації на обсяг інвестицій. Практичні заходи містять впровадження удосконаленої системи оцінки податкових пільг, запобігання неефективному функціонуванню податкових пільг, оптимізацію амортизаційних відрахувань, спрямованих на прискорення інвестиційного розвитку в Україні.

5. В результаті дослідження особливостей амортизаційної та інвестиційної політики України було встановлено сукупність економічних й інституційних чинників, що заважають ефективному функціонуванню амортизаційних податкових пільг в Україні та, відповідно, стимулюванню інвестиційного процесу. До економічних чинників віднесено: втрачений дохід, недосконалі фіскальні взаємовідносини між бюджетами різних рівнів; до організаційних – відсутність системи адекватної оцінки податкових пільг, наявність можливості отримання пільг у «ручному» режимі; значні витрати податкового адміністрування, наявність міжнародних правил та угод, які обмежують сферу охоплення реформ; до інституційних – асиметрія інформації, високий рівень невизначеності на ринках капіталу та високий рівень ризику на них, проблеми координації, корупція, відсутність прозорості при наданні податкових пільг.

6. На основі аналізу зарубіжного досвіду використання податкових пільг для стимулювання інвестиційного розвитку та аналізу чинної системи оподаткування в Україні, особливостей амортизаційної та інвестиційної політики держави, розроблено організаційно-економічний механізм амортизаційного стимулювання залучення інвестицій на основі вдосконалення системи податкових пільг, який включає організаційні та економічні аспекти стимулювання інвестиційної діяльності за допомогою прискореної амортизації, а також оцінку ефективності цих заходів з урахуванням позитивних і негативних екстерна лій, викликаних використанням прискореної амортизації.

7. В роботі запропоновано новий методичний підхід до державної політики щодо оптимізації амортизаційних відрахувань, спрямованих на прискорення інвестиційного розвитку в Україні. На основі моделі Науса–Шапіро розроблено економіко-математичну модель залежності припливу інвестицій в економіку від застосування амортизаційних норм. За результатами реалізації моделі було визначено коефіцієнти амортизації, що за інших рівних умов максимізують обсяг інвестицій в економіку загалом чи в окремі її галузі.

8. На підставі результатів дослідження в роботі обґрунтовано напрями вдосконалення амортизаційної політики держави задля прискорення інвестиційного розвитку промисловості, що містять удосконалення системи оцінки податкових пільг, забезпечення надання податкових пільг у автоматизованому режимі, оптимізацію норм амортизації.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Публікації у наукових фахових виданнях

1. Рекова Н. Ю. Інструменти регулювання інвестиційної діяльності в рамках податкової політики / Н. Ю. Рекова, Г. О. Талан // Науковий журнал «Економічний часопис – XXI»¹. – 2014. – № 1–2 (2). – С. 12–15 (0,5 ум.-друк. арк.).

Особистий внесок : розроблено організаційно-економічний механізм амортизаційного стимулювання залучення інвестицій для стимулювання інвестиційного розвитку та аналізу чинної системи оподаткування в Україні на основі вдосконалення системи податкових пільг (0,2 ум.-друк. арк.).

2. Талан Г. О. Концептуальні положення амортизаційного стимулювання залучення інвестицій / Г. О. Талан // Менеджер : вісник Донецького державного університету управління². – № 2 (68). – Донецьк : ДонДУУ, 2014. – С. 192–197 (0,4 ум.-друк. арк.).

3. Талан Г. О. Науково-методичний підхід до оптимізації амортизаційних відрахувань / Г. О. Талан // Розвиток економічних методів управління національною економікою та економікою підприємства : зб. наук. праць / ДонДУУ. – Донецьк : ДонДУУ, 2014. – Т. XV. – С. 172–177. – (Серія «Економіка»; вип. 282) (0,4 ум.-друк. арк.).

4. Талан Г. О. Напрями реформування інвестиційної політики держави в контексті оподаткування / Г. О. Талан // Розвиток економічних методів управління національною економікою та економікою підприємства : зб. наук. праць ДонДУУ. – Донецьк : ДонДУУ, 2013. – Т. XIV. – С. 360–366. – (Серія «Економіка», вип. 278) (0,5 ум.-друк. арк.).

5. Талан Г. О. Реструктуризація регуляторної політики держави в умовах податкового реформування / Г. О. Талан // Розвиток економічних методів управління національною економікою та економікою підприємства : зб. наук. праць ДонДУУ. – Донецьк : ДонДУУ, 2012. – Т. XIII. – С. 319–324. – (Серія «Економіка», вип. 248) (0,4 ум.-друк. арк.).

6. Талан Г. О. Зарубіжний досвід впровадження прискореної амортизації / Г. О. Талан // Розвиток фінансових методів державного управління національною економікою : зб. наук. праць / ДонДУУ. – 2012. – Т. XIII. – С. 252–257. – (Серія «Економіка»; вип. 246) (0,5 ум.-друк. арк.).

¹ Входить до міжнародних наукометричних баз: Scopus, Index Copernicus, Ulrich's Periodicals Directory, EBSCOhost, C.E.E.O.L., INFOBASE INDEX, РИИЦ

² Включений в базу даних Російського індексу наукового цитування (РИИЦ)

Матеріали наукових конференцій

7. Рекова Н. Ю. Напрями втілення ініціатив корпоративної соціальної відповідальності спрямованих на підтримку місцевого розвитку / Н. Ю. Рекова, Г. О. Талан // Політика корпоративної соціальної відповідальності в контексті сталого соціально-економічного розвитку : матер. І міжнар. наук.-практ. конф. (5–6 грудня 2013 р.). – Донецьк, 2013. – С. 197–201. – (секція 2 «Стратегія інституційного розвитку соціально орієнтованої економіки України») (0,2 ум.-друк. арк.).

Особистий внесок : запропоновано організаційне забезпечення розвитку промисловості регіону на засадах впровадження корпоративної соціальної відповідальності (0,1 ум.-друк. арк.).

8. Талан Г. О. Реструктуризація регуляторної політики держави в умовах податкового реформування / Г. О. Талан // Розвиток міжнародних відносин та зовнішньоекономічної діяльності підприємств за сучасних умов : матер. V міжнар. наук.-практ. Інтернет-конф. молодих вчених і студентів (26 жовтня–26 листопада 2012 р.) – Донецьк, 2012. – С. 207–212 (0,2 ум.-друк. арк.).

9. Талан Г. О. Малий і середній бізнес як складова національної економіки / Г. О. Талан, С. О. Пипко // Формування ефективних фінансових механізмів державного управління економікою України : теорія і практика : матер. III всеукр. наук.-практ. конф. молодих вчених і студентів (9–11 листопада 2011 р.). – Донецьк, 2011. – С. 157–159 (0,26 ум.-друк. арк.).

Особистий внесок : визначено роль малого і середнього бізнесу в інвестиційному розвитку економіки регіону (0,11 ум.-друк. арк.).

АНОТАЦІЯ

Талан Г. О. Амортизаційна політика держави та її вплив на інвестиційний розвиток промисловості. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – економіка та управління національним господарством. – Донбаська державна машинобудівна академія Міністерства освіти і науки України, Краматорськ, 2015.

Дисертацію присвячено вирішенню актуальної наукової задачі удосконалення амортизаційної політики держави з метою стимулювання інвестиційного розвитку промисловості. Досліджено теоретико-методологічні основи амортизаційної політики держави, спрямованої на залучення інвестицій. Визначено вплив основних методів податкової амортизації на поведінку інвесторів. Проаналізовано зарубіжний досвід впровадження прискореної амортизації, спрямованої на зростання інвестицій. Проведено оцінку інструментів фінансового регулювання інвестицій в Україні та їх впливу на інвестиційну активність вітчизняних суб'єктів господарювання. Розроблено концептуальні положення амортизаційного стимулювання залучення інвестицій на основі вдосконалення системи податкових пільг. Розроблено та реалізовано модель залежності припливу інвестицій в економіку від застосування амортизаційних норм. На основі роз-

робленого науково-методичного підходу до оптимізації амортизаційних відрахувань, спрямованих на прискорення інвестиційного розвитку в Україні, запропоновано рекомендації щодо вдосконалення податкової та амортизаційної політики України.

Ключові слова: амортизаційна політика держави, інвестиційний розвиток промисловості, податкова амортизація, регламентація державою податкових пільг, залучення інвестицій, прискорена амортизація, оптимізація амортизаційних відрахувань.

АННОТАЦИЯ

Талан А. А. Амортизационная политика государства и её влияние на инвестиционное развитие промышленности. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.03 – экономика и управление национальным хозяйством. – Донбасская государственная машиностроительная академия Министерства образования и науки Украины, Краматорск, 2015.

Диссертация посвящена решению актуальной научной задачи совершенствования амортизационной политики государства с целью стимулирования инвестиционного развития промышленности.

Анализ теоретических основ амортизационной политики позволил обосновать взаимосвязь между амортизацией, стоимостью активов и издержками использования. Учитывая тот факт, что издержки использования невозможно определить непосредственно, они могут быть условно начислены при наличии данных о стоимости нового актива, нормах экономической амортизации и уровне инфляции.

Исследование современных классификаций форм амортизации и методов ее начисления позволило определить основные методы начисления амортизации: линейный метод начисления амортизации, ускоренный метод, метод уменьшающегося остатка, метод на основе расчета окупаемости капиталовложений по дисконтированным затратам, а также особенности их использования для различных ситуаций: наличие истощающихся запасов природных ресурсов, передача прав собственности, начисление амортизации за неполный год, начисление амортизации в случае объединения активов компаний. Также установлено, что методы начисления амортизации, используемые в современной практике, относятся к подходу переноса стоимости.

В результате исследования взаимосвязи между амортизационной и налоговой политикой установлено, что ускоренная амортизация, как форма налоговой льготы, эффективно используется для стимулирования инвестиционного процесса в странах мира, в том числе в высокотехнологичных экономиках, поскольку моральный износ основных средств в бюджетобразующих отраслях этих стран в значительной степени превышает физический, и привлечение инвестиций позволяет активно обновлять такие активы.

Разработаны концептуальные положения внедрения системы ускоренной амортизации как формы налоговой льготы в Украине с учетом современных институционально-экономических условий хозяйствования, которые включают мероприятия на теоретико-методологическом, методическом и практическом уровнях. К теоретическим мероприятиям относятся определение роли налоговых льгот в привлечении инвестиций, определение ускоренной амортизации в системе налоговых льгот и методов её начисления. К методическим предложено отнести совершенствование системы предоставления и системы оценки налоговых льгот, разработку методического подхода к оценке влияния ускоренной амортизации на объем инвестиций. Практические мероприятия включают в себя внедрение усовершенствованной системы оценки налоговых льгот, нивелирование факторов, препятствующих эффективному функционированию налоговых льгот, оптимизацию амортизационных отчислений, направленных на интенсификацию инвестиционного развития в Украине.

В результате исследования особенностей налоговой и инвестиционной политики Украины была установлена совокупность экономических и институциональных факторов, препятствующих эффективному функционированию налоговых льгот в Украине и, соответственно, стимулированию инвестиционного процесса. К экономическим факторам отнесены утраченный доход, несовершенные фискальные отношения между бюджетами различных уровней; группа организационных факторов характеризуется отсутствием системы адекватной оценки налоговых льгот, возможностью получения льгот в «ручном» режиме, значительными расходами, связанными с налоговым администрированием, наличием международных правил и соглашений, которые ограничивают сферу охвата реформ; институциональные факторы включают в себя асимметрию информации, высокий уровень неопределенности и риска на рынках капитала, проблемы координации, коррупция, отсутствие прозрачности при предоставлении налоговых льгот.

На основе анализа зарубежного опыта использования налоговых льгот для стимулирования инвестиционного развития и анализа действующей системы налогообложения в Украине, особенностей амортизационной и инвестиционной политики государства, разработан организационно-экономический механизм амортизационного стимулирования привлечения инвестиций путем совершенствования системы налоговых льгот. Данный механизм включает организационные и экономические аспекты стимулирования инвестиционной деятельности посредством ускоренной амортизации, а также оценку эффективности этих мер с учетом положительных и отрицательных экстерналий, вызванных использованием ускоренной амортизации.

Реализация предложенного в работе научно-методического подхода к оптимизации амортизационных отчислений, направленных на инвестиционное развитие промышленности в Украине, позволила определить коэффициенты амортизации, которые при прочих равных условиях максимизируют объем инвестиций в экономику в целом или в отдельные её отрасли.

Результаты исследования позволили обосновать направления совершенствования амортизационной политики государства с целью обеспечения инвестиционного развития промышленности, включающие в себя совершенствование системы оценки налоговых льгот, обеспечение предоставления налоговых льгот в автоматизированном режиме, оптимизацию норм амортизации.

Ключевые слова: амортизационная политика государства, инвестиционное развитие промышленности, налоговая амортизация, регламентация государством налоговых льгот, привлечение инвестиций, ускоренная амортизация, оптимизация амортизационных отчислений.

SUMMARY

Talan H. O. State depreciation policy and its impact on investment development of the industry. – As a manuscript.

The thesis for the Degree of Candidate of Economics in the specialty 08.00.03 – National Economy and State Economic Regulation. – Donbass State Engineering Academy of Ministry of Education and Science of Ukraine, Kramatorsk, 2015.

The thesis is devoted to the resolution of a currently-important scientific problem of adjustment of state depreciation policy in order to encourage the investment development of industry.

The theoretical and methodological bases of state depreciation policy oriented to attraction of investment were investigated. The impact of main methods of tax depreciation on investors' behavior was defined. International practices of accelerated depreciation aimed to growth of investment were analyzed. Instruments of financial regulation of investment in Ukraine were estimated as well as their impact on investment activity of domestic economic agents. The conceptual framework of depreciation encouragement of attraction of investment based on adjustment of system of tax incentives was developed. The model of dependence between inflow of investment and depreciation rates was developed and implemented. Guidelines concerning improvement of Ukraine's tax and depreciation policy based on developed scientific-methodological approach related to optimization of depreciation allowances, oriented to investment growth, were proposed.

Keywords: state depreciation policy, investment industry development, tax depreciation, state regulation of tax incentives, attraction of investment, accelerated depreciation, optimization of depreciation allowances.

Підписано до друку 08.02.2015. Формат 60x84/16. Ум. ум.-друк. арк. 0,9.
Обл.-вид. 0,9. Друк лазерний. Зам. № 29. Накл. 100 пр.

Видавець і виготівник
Донбаська державна машинобудівна академія
84313, м. Краматорськ, вул. Шкадінова, 72.
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
ДК №1633 від 24.12.2003

